

Szczepienie przeciw grypie – wybór czy konieczność?

dr n. med. Paweł Lewek

lekarz rodzinny w Poradni Lekarzy Rodzinnych
ESKULAP, Łódź, ul. Kusocińskiego 61
przyjęcia bezpłatne w ramach kontraktu z NFZ
tel. (42) 252 10 90 www.eskulapretkinia.pl

Grypa to ostra choroba wirusowa charakteryzująca się bardzo dużą zakaźnością. Do typowych objawów zakażenia należą: kaszel, gorączka powyżej 38 st. C, bóle mięśni i/lub głowy. Oprócz ogólnych objawów takich jak dreszcze, uczucie ogólnego rozbicia, osłabienie i brak apetytu, często dołączyć się mogą inne: bóle kostno-mięśniowe, katar, senność (szczególnie u dzieci poniżej 4 roku życia). U niemowląt zakażonych wirusem grypy zauważamy niechęć do jedzenia, apatię, wymioty, biegunki, możliwe są także zaburzenia oddychania związane z niedrożnością nosa. Warto pamiętać, że choć wysoka gorączka jest jednym z ważniejszych objawów grypy, może nie wystąpić u chorych w wieku podeszłym.

Odpowiedź zakażonego wspomnianym wirusem organizmu zależy od wyjściowego stanu zdrowia pacjenta, jego wieku, stanu odżywienia, obciążenia schorzeniami przewlekłymi, wydolności układu odpornościowego i innych. **Największe ryzyko wystąpienia powikłań obserwuje się u osób po 65 roku życia, u osób przewlekle chorych, dzieci poniżej 5 roku życia i kobiet w ciąży.** Szczególnie w tych grupach mogą wystąpić biegunki, zaparcia, zapalenia oskrzeli, płuc, zatok, ucha, mięśnia sercowego, mięśni, a nawet tak poważne komplikacje jak zapalenie mózgu i opon mózgowych. Przebyta w trakcie ciąży grypa zwiększa ryzyko wad wrodzonych płodu i prawdopodobnie schizofrenii u dziecka, zagraża również poronieniem. **Według danych Światowej Organizacji Zdrowia z powodu powikłań pogrypowych co roku na całym świecie umiera od 500 tys. do 1,3 mln osób.**

Najlepszym sposobem ochrony przed wirusem grypy i ciężkimi powikłaniami tej choroby jest szczepienie. Jest ono zalecane każdemu, kto nie przechodzi ostrej choroby zakaźnej, nie jest uczu-

lony na białko jaja kurzego, aminoglikozydy lub formaldehyd i u którego nie wystąpiły niepożądane odczyny po poprzednim szczepieniu.

Szczególnie szczepienia przeciw grypie zalecane są osobom powyżej 65 roku życia, dzieciom w wieku od 6 do 23 miesiąca życia, dzieciom w wieku od 6 miesiąca do 18 roku życia, które przewlekłe przyjmują kwas acetylosalicylowy, dorosłym i dzieciom ze schorzeniami przewlekłymi, często wymagającym hospitalizacji, kobietom planującym zajście w ciążę, pensjonariuszom opieki długoterminowej. Ze względów epidemiologicznych szczepienie zalecane jest osobom, których praca wymaga licznych kontaktów z ludźmi (np. handlowcy, nauczyciele), osobom sprawującym opiekę nad dziećmi w wieku poniżej 2 roku życia lub powyżej 65 roku życia, osobom przebywającym w skupiskach ludzkich (np. żłobkach, internatach, domach dziecka, szkołach).

Szczepionkę należy przyjąć w okresie od września do końca listopada, jej skuteczność ocenia się na 70-90%. W większości przypadków wystarczy jedna dawka, jedynie u dzieci do 9 roku życia szczepienie warto zacząć na początku września, gdyż po 4 tygodniach należy podać kolejną dawkę. Odporność poszczepienna rozwija się po około 14 dniach i utrzymuje 6-12 miesięcy. Warto zauważyć, że katar czy kaszel występujący kilka dni po szczepieniu nie jest objawem złego działania szczepionki, ale wynikiem współistniejącej infekcji. Szczepionka przeciwgrypowa nie może bowiem wywołać grypy, gdyż nie zawiera żywego wirusa. W miejscu wykonania zastrzyku mogą pojawić się niepożądane odczyny poszczepienne takie jak ból, obrzęk i zaczerwienienie utrzymujące się zwykle 2-3 dni i nieutrudniające normalnej aktywności zaszczepionego. Wśród powikłań szczepienia należy wymienić: podwyższoną temperaturę ciała, bóle mięśni, stawów, głowy, uczucie ogólnego zmęczenia, dreszcze, obrzęki, napady astmy i wstrząsy uczuleniowe. Są to jednak powikłania rzadkie i w dużej ilości przypadków niewystępujące.